

СЪДЪРЖАНИЕ*

<i>Предговор</i>	V—XXXIV
*ИЗБОРИТЕ ПРЕЗ 1890 Г. В ГЕРМАНИЯ	3—6
КАКВО ДА СЕ ПРАВИ СЕГА?	7—10
ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСКИЯ ЦАРИЗЪМ	11—49
I	13—21
II	22—29
III	30—49
ЗА АНТИСЕМИТИЗМА (из едно писмо до частно лице във Виена) . .	50—52
ПРЕДГОВОР КЪМ НЕМСКОТО ИЗДАНИЕ НА „МАНИФЕСТА НА КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ“ ОТ 1890 Г.	53—60
4 МАЙ В ЛОНДОН	61—67
ПРОЕКТ ЗА ОТГОВОР ДО РЕДАКЦИЯТА НА „SÄCHSISCHE ARBEI- TER—ZEITUNG“	68—69
ОТГОВОР ДО РЕДАКЦИЯТА НА „SÄCHSISCHE ARBEITER—ZEITUNG“	70—72
МЕЖДУНАРОДНИЯТ РАБОТНИЧЕСКИ КОНГРЕС В 1891 Г.	73—76
ПРОЩАЛНО ПИСМО ДО ЧИТАТЕЛИТЕ НА ВЕСТНИК „SOZIALDE- МОКРАТ“	77—80
ОТГОВОР ДО ГОСПОДИН ПАУЛ ЕРНСТ	81—86
ДО РЕДАКЦИИТЕ НА ВЕСТНИК „BERLINER VOLKSBLATT“	87

* Заглавията на произведенията, дадени от Института по марксизъм-ленинизъм при ЦК на КПСС, са означени със звездичка.

ДО НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ НА ФРЕНСКАТА РАБОТНИЧЕСКА ПАРТИЯ	88
ДО РЕДАКЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „ARBEITFR — WOCHE — CHRONIK“ и „NÉPSZAVA“. БУДАПЕЩА	89—90
ПРЕДГОВОР КЪМ ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА К. МАРКС „КРИТИКА НА ГОТСКАТА ПРОГРАМА“	91—92
БРЕНТАНО CONTRA МАРКС. По повод мнимата фалшификация на един цитат. История на въпроса и документи	93—180
I	97—100
II	101—104
III	105—109
IV	110—113
V	114—118
VI	119—123
VII	124—134
Документи	135—180
I. Инкриминираните цитати	135—138
№ 1. Учредителният Манифест	135—136
№ 2. „Капиталът“. Маркс, „Капиталът“, том първи, трето из- дание	136—13
II. Брентано и Маркс	139—158
№ 3. Обвинението. „Concordia“, кн. 10 от 7 март 1872 г.	139—140
№ 4. Отговорът на Маркс. „Volksstaat“, бр. 44, събота, 1 юни 1872 г.	140—144
№ 5. Възражение на анонимния автор. „Concordia“, кн. 27 от 4 юли 1872 г.	144—148
№ 6. Вторият отговор на Маркс. „Volksstaat“, бр. 63 от 7 август 1872 г.	148—155
№ 7. Второ възражение на анонимния автор. „Concordia“, кн. 34 от 22 август 1872 г.	155—158
III. Седли Тейлър и Елеонора Маркс	159—167
№ 8. Изпадките на С. Тейлър. „Times“ от 29 ноември 1883 г.	159—160
№ 9. Отговорът на Елеонора Маркс. „To-Day“, февруари 1884 г.	160—161
№ 10. Възражението на С. Тейлър. „To-Day“, март, 1884 г.	162—163
№ 11. Вторият отговор на Елеонора Маркс. „To-Day“, март 1884 г.	164—167
IV. Енгелс и Брентано	168—180
№ 12. Из предговора на Енгелс към четвъртото издание на I том на „Капиталът“ от Маркс	168—172
№ 13. Отговорът на Брентано. „Моята полемика с Карл Маркс“	173—175
№ 14. Из приложенията към отговора на Брентано	175—178

№ 15. Из парламентарните отчети на лондонския печат от 17 април 1863 г.	178
№ 16. Гладстон — Брентано. „Deutsches Wochenblatt“, бр. 49 от 4 декември 1890 г.	178—179
№ 17. Отговорът на Енгелс на № 16. „Neue Zeit“, кн. 13 от 1891 г.	179—180
ПРИВЕТСТВИЕ ДО ФРЕНСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ 20-ГОДИШНИНАТА НА ПАРИЖКАТА КОМУНА	181—182
УВОД КЪМ ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА К. МАРКС „ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА ВЪВ ФРАНЦИЯ“	183—194
*ПО ПОВОД ИСПАНСКОТО ИЗДАНИЕ НА КНИГАТА НА К. МАРКС „НИЩЕТА НА ФИЛОСОФИЯТА“. (Писмо до Хосе Меса)	195
ДО ОРГАНИЗАЦИОННИЯ КОМИТЕТ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛНИЯ МИТИНГ В ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ТРУДА В МИЛАНО	196
УВОД КЪМ ОТДЕЛНОТО ИЗДАНИЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА К. МАРКС „НАЕМЕН ТРУД И КАПИТАЛ“ ОТ 1891 Г.	197—204
ПРЕДГОВОР КЪМ ЧЕТВЪРТТО НЕМСКО ИЗДАНИЕ НА „РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛИЗМА ОТ УТОПИЯ КЪМ НАУКА“	205
КЪМ ИСТОРИЯТА НА ПЪРВОБИТНОТО СЕМЕЙСТВО (БАХОФЕН, МАК-ЛЕНАН, МОРГАН), Предговор към четвъртото немско издание на произведението „Произход на семейството, частната собственост и държавата“	206—216
ПРИВЕТСТВИЕ ДО ВТОРИЯ АВСТРИЙСКИ ПАРТИЕН КОНГРЕС	217
КЪМ КРИТИКАТА НА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКАТА ПРОЕКТО-ПРОГРАМА ОТ 1891 Г.	219—235
I. Могиви в десет абзаца	221—227
II. Политически искания	228—232
III. Икономически искания	232—233
Приложение към раздел I	234—235
ЗА БРЮКСЕЛСКИЯ КОНГРЕС И ПОЛОЖЕНИЕТО В ЕВРОПА (из едно писмо до П. Лафарг)	236—238
Брюкселският конгрес	236
Положението в Европа	236—238
СОЦИАЛИЗМЪТ В ГЕРМАНИЯ	239—255
I.	242—246
II.	247—255
ДО РЕДАКЦИЯТА НА ВЕСТНИК „VOLKSFREUND“	256—257

СЪПРОВОДИТЕЛНО ПИСМО КЪМ ЕДНА ДЕКЛАРАЦИЯ ДО РЕДАКТОРА НА ВЕСТНИК „DAILY CHRONICLE“	258
ЗА ПОКОЙНАТА Г-ЖА МАРКС. До редактора на вестник „Daily Chronicle“	259—260
ДО ПЕВЧЕСКИЯ КРЪЖОК НА ЛОНДОНСКОТО КОМУНИСТИЧЕСКО ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО НА ГЕРМАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ. ТОТЪНХЕМ СТРИЙТ	261—262
ПРЕДГОВОР КЪМ АНГЛИЙСКОТО ИЗДАНИЕ НА „ПОЛОЖЕНИЕТО НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В АНГЛИЯ“ ОТ 1892 Г.	263—276
ОТГОВОР ДО ПОЧТЕНИЯ ДЖОВАНИ БОВИО	277—279
ПРЕДГОВОР КЪМ ПОЛСКОТО ИЗДАНИЕ НА „МАНИФЕСТА НА КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ“ ОТ 1892 Г.	280—281
ПРИВЕТСТВИЕ ДО ФРЕНСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ 21-ТА ГОДИШНИНА НА ПАРИЖКАТА КОМУНА	282—283
УВODНА БЕЛЕЖКА КЪМ ВТОРОТО НЕМСКО ИЗДАНИЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА К. МАРКС „НИЩЕТА НА ФИЛОСОФИЯТА“	284
УВOD КЪМ АНГЛИЙСКОТО ИЗДАНИЕ НА „РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛИЗМА ОТ УТОПИЯ КЪМ НАУКА“	285—310
ДО ТРЕТИЯ АВСТРИЙСКИ ПАРТИЕН КОНГРЕС.	311
КАРЛ ШОРЛЕМЕР	312—314
ПРЕДГОВОР КЪМ ВТОРОТО НЕМСКО ИЗДАНИЕ НА „ПОЛОЖЕНИЕТО НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В АНГЛИЯ“ ОТ 1892 Г.	315—329
*ЗА НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И ПОЛИТИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА АНГЛИЯ	330—331
ДО НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ НА ИСПАНСКАТА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РАБОТНИЧЕСКА ПАРТИЯ	332—333
ПРЕЗИДЕНТСКИТЕ ИЗБОРИ В АМЕРИКА	334—336
МАРКС, ХАЙНРИХ КАРЛ	337—347
ДО РЕДАКЦИЯТА НА ВЕСТНИК „BERLINER VOLKS-TRIBÜNE“	348—350
НОВООТКРИТ СЛУЧАЙ НА ГРУПОВ БРАК	351—354
ДО РЪКОВОДСТВОТО НА УНГАРСКАТА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ	355
ПО ПОВОД НЕОТДАВНАШНАТА МАШИНАЦИЯ НА ПАРИЖКАТА ПОЛИЦИЯ	356—257
ЗА ИТАЛИАНСКАТА ПАНАМА	358—364

I	358—360
II	360—362
III	362—364
КЪМ ИТАЛИАНСКИЯ ЧИТАТЕЛ. Предговор към италианското издание на „Манифеста на комунистическата партия“ от 1893 г.	367—368
МОЖЕ ЛИ ЕВРОПА ДА СЕ РАЗОРЪЖИ?	369—400
Предговор	371—372
I	373—375
II	376—379
III	380—383
IV	384—386
V	387—390
VI	391—393
VII	394—396
VIII	397—400
ДО ГЕРМАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ ПЪРВИ МАЙ 1893 Г.	401—402
ПРИВЕТСТВИЕ ДО АВСТРИЙСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ ПЪРВИ МАЙ 1893 Г.	403—404
ДО ЧЕШКИТЕ ДРУГАРИ ПО СЛУЧАЙ ПЪРВИ МАЙ. Спомен от 1848 г.	405
ВЪПРЕКИ ВСИЧКО. Приветствие до френските работници по случай Първи май 1893 г.	406
ДО ИСПАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ ПЪРВИ МАЙ 1893 Г.	407—408
ДО РЕДАКЦИЯТА НА БЪЛГАРСКОТО СПИСАНИЕ „СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТЪ“	409
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО СЛОВО НА МЕЖДУНАРОДНИЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РАБОТНИЧЕСКИ КОНГРЕС В ЦЮРИХ НА 12 АВГУСТ 1893 г. Протоколен запис	410—411
РЕЧ НА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКО СЪБРАНИЕ ВЪВ ВИЕНА НА 14 СЕПТЕМВРИ 1893 Г. Вестникарски отчет	412—413
РЕЧ НА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКО СЪБРАНИЕ В БЕРЛИН НА 12 СЕПТЕМВРИ 1893 г. Вестникарски отчет	414—415
ДО ЛОНДОНСКОТО КОМУНИСТИЧЕСКО ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО НА ГЕРМАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ	416
ДО МЕЖДУНАРОДНИЯ КОНГРЕС НА СТУДЕНТИТЕ СОЦИАЛИСТИ	417
ПРЕДГОВОР КЪМ СБОРНИКА „СТАТИИ ПО МЕЖДУНАРОДНИ ВЪПРОСИ ОТ ВЕСТНИК „VOLKSSTAAT“ (1871—75)“	418—420

ПРЕДВАРИТЕЛНА БЕЛЕЖКА КЪМ СТАТИЯТА „БАКУНИСТИТЕ НА РАБОТА“	421—422
ПОСЛЕСЛОВ КЪМ ПРОИЗВЕДЕНИЕТО „ЗА СОЦИАЛНИЯ ВЪПРОС В РУСИЯ“	423—437
„КАПИТАЛЪТ“ НА МАРКС. ТРЕТИ ТОМ	438
* ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ТРЕТИЯ ТОМ НА „КАПИТАЛЪТ“	439—440
БЪДЕЩАТА ИТАЛИАНСКА РЕВОЛЮЦИЯ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ	441—444
ДО НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ НА ФРЕНСКАТА РАБОТНИЧЕСКА ПАРТИЯ ПО СЛУЧАЙ 23-ГОДИШНИНАТА НА ПАРИЖКАТА КОМУНА	445
ДО ЧЕТВЪРТИЯ АВСТРИЙСКИ ПАРТИЕН КОНГРЕС	446
ДО РЪКОВОДСТВОТО НА УНГАРСКАТА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ТРЕТИЯ ПАРТИЕН КОНГРЕС	447—448
КЪМ ИСТОРИЯТА НА РАННОТО ХРИСТИЯНСТВО	449—476
I	451—456
II	457—465
III	466—476
ДО АНГЛИЙСКИТЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ И РАБОТНИЧЕСКИ ОРГАНИЗАЦИИ	477—478
ДО ТРЕТИЯ КОНГРЕС НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ НА ИТАЛИАНСКИТЕ ТРУДЕЩИ СЕ (Писмо до К. Делл, Авале)	479—480
ПРИВЕТСТВИЕ ДО СОЦИАЛИСТИТЕ В СИЦИЛИЯ	481—482
МЕЖДУНАРОДЕН СОЦИАЛИЗЪМ И ИТАЛИАНСКИ СОЦИАЛИЗЪМ (Писмо до редакцията на списание „Critica Sociale“)	483—484
ПИСМО ДО РЕДАКЦИЯТА НА ВЕСТНИК „VORWÄRTS“	485—486
СЕЛСКИЯТ ВЪПРОС ВЪВ ФРАНЦИЯ И ГЕРМАНИЯ	487—509
I	491—501
II	502—509
ЗА ЧЕТВЪРТИЯ ТОМ НА „КАПИТАЛЪТ“ НА МАРКС	510
ДО ЛОНДОНСКОТО КОМУНИСТИЧЕСКО ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО НА ГЕРМАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ	511
ПРИВЕТСТВИЕ ДО АВСТРИЙСКИТЕ РАБОТНИЦИ ПО СЛУЧАЙ ПРЕВРЪЩАНЕТО НА „ARBEITER-ZEITUNG“ В ЕЖЕДНЕВНИК	512
УВОД КЪМ ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА К. МАРКС „КЛАСОВАТА БОРБА ВЪВ ФРАНЦИЯ ОТ 1848 ДО 1850 Г.“	513—531

ДО РЪКОВОДСТВОТО НА ЛОНДОНСКОТО КОМУНИСТИЧЕСКО ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО НА ГЕРМАНСКИТЕ РАБОТНИЦИ . .	532
ДО РЪКОВОДСТВОТО НА НЕЗАВИСИМАТА РАБОТНИЧЕСКА ПАР- ТИЯ	533

ПРИЛОЖЕНИЯ

Интервю на Ф. Енгелс с кореспондент на френския вестник „L'Eclair“ от 1 април 1892 г.	537—542
Интервю на Ф. Енгелс с кореспондент на френския вестник „Le Figaro“ от 11 май 1893 г.	543—548
Интервю на Ф. Енгелс с кореспондент на английския вестник „Daily Chronicle“ в края на юни 1893	549—553
<i>Бележки . . . . .</i>	557—656
<i>Дати из живота и дейността на Ф. Енгелс . . . . .</i>	657—695
<i>Именен показалец . . . . .</i>	696—723
<i>Указател на периодичните издания . . . . .</i>	724—726
<i>Указател на географските имена . . . . .</i>	727—731

ИЛЮСТРАЦИИ

Корицата на списание „Социал-демократ“, в което била публи- кувана първата глава от статията на Ф. Енгелс „Външната политика на руския царизъм“ . . . . . между	14—15
Титулната страница на немското издание на „Манифеста на ко- мунистическата партия“ от 1890 г.	55
Началото на ръкописа на Ф. Енгелс „Към критиката на социал- демократическата проектопрограма от 1891 г.“	223
Страници от полското издание на „Манифеста на комунистичес- ката партия“ от 1892 г. с предговора на Ф. Енгелс . . . . . между	280—281
Заглавната страница на английското издание на „Развитието на социализма от утопия към наука“ от 1892 г. с увода на Ф. Енгелс	287

Списък на произведенията на К. Маркс, съставен от Ф. Енгелс	339
Списък на произведенията на Ф. Енгелс, съставен от него самия	345—346
Заглавната страница на италианското издание на „Манифеста на комунистическата партия“ от 1893 г.	365
Заглавната страница на брошурата, издадена от групата „Освобождение на труда“, с послеслова на Ф. Енгелс към неговото произведение „За социалния въпрос в Русия“	425

Превел: Георги Георгиев
Худож. редактор: Тотю Данов
Техн. редактор: Тодор Бъваров
Коректор: Нина Велчева
Корица: Милка Пейкова

Дадена в произв. на 14. II. 1967 г. Подп. за печат на 15. V. 1967 г.
Формат 65×92|16. Печ. коли 48,375. Изд. коли 48,37. Авт. коли прибл. 80.
Тираж 5 100. Изд. № 4032. Лит. група II
Цена 2,14 лв.

Държавен полиграфически комбинат „Дим. Благоев“